

ת"פ 20237/09/18 - מדינת ישראל נגד אברהם גיא גורי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 20237-09-18 ישראל נ' גורי

ת"פ 26137-05-20 מדינת ישראל נ' גורי

לפני כבוד השופט עלאא מסארוה

המאשימה מדינת ישראל

ע"י ב"כ המתמחה ירין ארגואטי

נגד

הנאשמים אברהם גיא גורי

ע"י ב"כ עו"ד קליין ועו"ד רוזנבלום

גזר דין

ביום 29.6.21, הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בכתבי האישום בתיקים שבכותרת בשמונה עבירות לפי סעיף 117(א)(6) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, ושתי עבירות לפי סעיף 216(4) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשס"א-1961. לא הושגה הסכמה עונשית והצדדים נחלקו ביניהם בשאלת ביטול ההרשעה ובשאלת מידת העונש.

בתיק ניתנו דחיות רבות מאוד, כדי לאפשר לנאשם לפעול להסרת המחדלים ובמקביל הוזמנה חוות דעת מאת הממונה על עבודות שירות. בקשת הסנגור להזמנת תסקיר שירות המבחן נדחתה בהחלטה מנומקת ביום 3.1.22 (כבוד השופט ד' אמיר).

נסיבות ביצוע העבירות

אין להקל ראש בחומרת שני כתב האישום בהם הורשע הנאשם. לפי כתב האישום בת"פ 20237-09-18, הנאשם ניהל עסק לעבודות בתחום הבניה ובניגוד לחובתו לא הגיש 8 דוחות תקופתיים במועד. על פי טבלת ריכוז הדוחות עולה שהנאשם לא שילם סך 367,182 ₪ והגיש באיחור 6 דוחות נוספים בסכומים צנועים יותר. מדובר, אפוא, בהפרת שתי חובות: חובת ההגשה וחובת תשלום המס. לפי כתב האישום בת"פ 26137-05-20 הנאשם לא הגיש דוחות שנתיים לפי פקודת מס הכנסה לשנים 2017 ו-2018. המחזור העסקי של הנאשם בשנתיים עמד, במצטבר, על סך 23,395,970 ₪.

הבקשה לביטול ההרשעה

מלכתחילה, שאיפה ההגנה לסיום ההליך באי הרשעה הייתה שאיפה יומרנית. וזאת, בהצטרפות שלושה נימוקים שונים: האחד, שמדובר בעבירות שונות, במסגרת שני תיקים שונים לפי חוק מע"מ ולפי חוק מס הכנסה. בכתב האישום בעבירות לפי חוק מע"מ נכללו 8 עבירות שבוצעו במהלך כשנה, ובכתב האישום בעבירות לפי מס הכנסה נכללו שתי

עבירות במשך שנתיים. המחדלים לא הוסרו במלואם (המחדל לפי חוק מע"מ עומד על כ- 227 אלף ₪, והמחדל לפי חוק מס הכנסה שני דוחות אישיים כשמחזור ההכנסות עומד על כ- 23 מיליון ₪). השני, לנאשם הרשעה קודמת משנת 2011 בעבירות לפי חוק התכנון והבניה, אמנם מדובר ברישום שהתיישן לכאורה בשנת 2018, אך הוא טרם נמחק, ועוד הוכח בפניי שהליך פלילי קודם שהוגש נגד הנאשם בעבירות זהות לפי פקודת מס הכנסה (ת"פ 52710-08-16) בוטל בהסכמת הצדדים וזאת עקב המרתו ב- "תשלום קנס מנהלי". השלישי, לפי מדיניות הענישה המקובלת בהתאם לנסיבות ביצוע העבירות השונות, העונש הצפוי לאשם הוא מאסר בפועל, גם אם בעבודות שירות.

אל מול כל אלה, טענת הנאשם לפיה עלול להיגרם לו נזק מוחשי וקונקרטי אם הרשעתו תיוותר על כנה. לטענת הנאשם, הוא עובד משך שנים רבות בתחום הבניה. עקב נפילת עסקיו הוא החל לעבוד כשכיר, והותרת הרשעתו עלול לפגוע במאמציו לחזור להיות עצמאי. נטען כי: "אחד מהאפיקים האפשריים הוא חתימה כעובד אחראי עבור חברות קבלניות שמבקשות לקבל רישיון קבלן בתמורה לשכר עבור חתימתו". נמסר כי אחד התנאים לקבל אישור "לעובד אחראי" הוא הצהרה שלא הורשע בעבירה מסוג עוון או פשע. עבודתו של הנאשם כעובד אחראי הופסקה עקב הרשעתו, ולכן, נטען כי "ככל שהרשעתו תישאר על כנה, הרי שמדובר בנזק קונקרטי וממשי...". בנוסף, נטען כי בטווח הארוך יותר, לאחר שהנאשם ישלם את מלוא חובותיו לגורמים השונים (הנאשם משלם סכום חודשי לקופת הכינוס), הוא מעוניין "לחזור להיות קבלן עצמאי". לטענה אחרונה זו השיבה המדינה כי אדם המצוי בהליכי פשיטת מנוע בלאו הכי מלהירשם כקבלן, וכי הרשעה בעבירות מס, על פניהן, אינן נמנות על העבירות שמונעות רישום קבלנים, ולהבדיל, דווקא הרשעתו הקודמת של הנאשם בעבירות לפי חוק התכנון והבניה יכולה למנוע רישומו כקבלן.

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים באריכות, ולאחר שעינתי בטיעונים הכתובים ("בקשה לביטול הרשעה" ו- סיכומים בכתב לטיעונים לעונש), הגעתי למסקנה שהמקרה לפניי רחוק מהאפשרות לעשות שימוש בחרג לכלל לפיו מי שמודה בעבירות פליליות יורשע בדינו. להלן נימוקיי:

ראשית, נסיבות ביצוע העבירות אינן מצביעות על כשל יחיד וחרג בחייו של הנאשם. בניגוד לנטען על ידי הנאשם, אין מדובר "בעבירה ראשונה ויחידה" בחייו. מדובר ב- 8 עבירות לפי חוק מע"מ שנפרסו על פני כשנה, ועוד שתי עבירות לפי חוק מס הכנסה, בגין אי הגשת דוחות אישיים בשנות מס שונות. אמנם מדובר בהרשעה ראשונה בעבירות מס, ואולם, כאמור מדובר בריבוי מקרים, ובהליך שני בחייו, כשההליך הראשון נסגר באפיק מנהלי תוך ביטול כתב האישום שהוגש נגדו בעבירות דומות (לענין קבילות המידע של ביטול כתב אישום עקב תשלום קנס מנהלי, אתייחס בהמשך). כמו כן, לחובת הנאשם הרשעה קודמת בעבירות לפי חוק התכנון והבניה, ואף שמדובר ברישום ישן יחסית, אין לומר, מבחינת בית המשפט, שמדובר בנתון שיש להתעלם ממנו כליל. כידוע, בית המשפט איננו נמנה על הגופים שמידע על התיישנות רישום פלילי לא יובא בחשבון בין שיקוליו (ראו סעיף 19 יחד עם סעיף 14 (וסעיפים 6-9, להבדיל מסעיף 5 יחד סעיף (י) לתוספת הראשונה) לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, תשמ"א-1981). לאור האמור, ריבוי העבירות, הרישום הקודם וההליך המשפטי שהסתיים באפיק מנהלי, כל אלה מובילים למסקנה שאין מדובר בעבירה "ראשונה ויחידה" בחייו של הנאשם.

שנית, חומרת העבירות והנסיבות שבהן בוצעו. לטענת הנאשם, "מדובר בעבירה מסוג עוון המוגדרת עבירת אחריות קפידה שלפי טבעה- עבירה בדרגת חומרה פחותה שקיימת בצידה חלופת של מישור מנהלי שהמדינה נמנעה

מלבחור בה בתיק זה. אין בידי לקבל טענה זו. נפסק שהעבירה לפי סעיף 117(א) לחוק מס ערך מוסף, איננה עבירה מסוג אחריות קפידה, אלא עבירה של מחשבה פלילית רגילה (רע"פ 26/97 **לקס נ' מדינת ישראל** פ"ד נב(2) 673; רע"פ 1875/98 **אורן בנגב מתכות בע"מ נ' מדינת ישראל** פ"ד נד(4) 529).

יתרה מזו, עבירות של אי הגשת דוחות מס, הן עבירות חמורות, ועל כך תעיד מדיניות הענישה המחמירה הנקוטה מזה שנים, בין השאר, לאור פסיקה עקבית של בית המשפט העליון. באשר לטענת הנאשם כי הסתבכותו הפלילית היא נגזרת של הסתבכותו הכלכלית, אין לי אלא להפנות לרע"פ 1688/14 **דוד כץ נגד מדינת ישראל** (2014), שם נפסק (כבוד השופט א' שהם):

"המבקש טען כי לא ראוי לראות במעשיו 'גזילת כספי ציבור' ו-'אי נשיאה בנטל ובשוויון', כפי שנקבע בעניינם של עברייני מס אחרים. עוד נטען בבקשה, כי המבקש 'נדרש עתה להיכנס לבית הסוהר בשל גורל בלתי נשלט'. אין בידי לקבל טענות אלו. התחמקות שלא כדין מתשלום מס אמת פוגעת בקופה הציבורית, ופוגעת בערך השוויון בין אזרחי המדינה. מסיבה זו נקבע, לא אחת, כי יש לראות בעבירות המס עבירות פליליות חמורות, המצדיקות ענישה הולמת, וכך הוא הדבר גם במקרים בהן נעברו העבירות בנסיבות של קשיים כלכליים חמורים. **למרות קשייו הכלכליים הנטענים, בחר המבקש להמשיך ולנהל את עסקיו, תוך ביצוע עבירות מס באופן שיטתי, ובכך הוסיף חטא על פשע.** כפי שנפסק בעבר, והדברים יפים גם לענייננו, **"לפרט אין זכות לבסס את המשך פעילותו העסקית על כספים שאינם שייכים לו"** (רע"פ 4844/00 ברקאי נ' מדינת ישראל, משרד האוצר, פ"ד נו(2) 37, 46 (2001)).

אשר לטענתו של המבקש, לפיה הוחמר עונשו בשל חוסר יכולתו הכלכלית לשלם את חובו, אחזור על הדברים שאמרת בפרשה אחרת:

"אכן, המבקש אינו יכול לרפא את מחדל אי העברת ניכוי המס לרשויות, נוכח הליך פשיטת הרגל בו הוא מצוי. בית משפט זה קבע בעבר, כפי שציינה גם ערכאת הערעור, כי לא ניתן לראות בהעדר היכולת לגבות מהעבריין את חוב המס, במישור האזרחי, משום הסרת המחדל על ידו או שיקול להקלה בעונשו (רע"פ 5557/09 שוסטרמן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (6.7.2009)). קבלת עמדתו של בא כוח המבקש, לפיה יש לראות בנסיבות האמורות כשיקול לקולא, עשויה לעודד נישומים אחרים לבצע עבירות מס, ולשמוט את הקרקע מתחת לעקרון ההרתעה, העומד בבסיס הגדרתן כעבירות פליליות [...]

מצבו הכלכלי של המבקש, גם הוא אינו מהווה עילה להתערבות בגזר דינו. **במרבית המקרים, עברייני המס הינם אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, אשר התדרדרו לביצוע העבירות בעטיו של מצב כלכלי קשה. אין די בנסיבה זו כדי להצדיק הקלה בעונשם.**" (רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.2.2013) (להלן: עניין אודיז)).

...חומרתן היתרה של עבירות המס מורה על העדפת האינטרס הציבורי, ובכלל זה גם את שיקולי ההרתעה, על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש (רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.8.2013); רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.3.2013)).

שלישית, לא ניתן לייחס משקל מלא לחרטה וקבלת אחריות, כאשר עד היום המחדלים בבסיס כתב האישום לא הוסרו (נותרו כשני שלישים מהחוב למע"מ, ודוחות המס האישיים כלל לא הוגשו). עיון בפסיקה אליה הפנתה אליה ההגנה, למשל, עפ"ג (מרכז) 26177-05-14 **בהרב נגד מדינת ישראל** (2015) מלמד כי לשיקול הסרת המחדל הוענק משקל רב מאוד בדיון בשאלת ביטול ההרשעה. באותו עניין נקבע שכאשר מדובר בעבירות הניתנות להמרה בהליך מנהלי, ניתן לייחס לסוג העבירה משקל בשאלת ביטול ההרשעה, אך הודגשה חשיבות הסרת המחדל, כשיקול כבד-משקל (ראו עוד עפ"ג (חי') **מדינת ישראל נגד דלית נחמני** (2015)). בהעדר הסרה, ולו בקירוב, של המחדלים השונים, חרף הדחיות הרבות וחלוף זמן של למעלה מארבע שנים, האפשרות לביטול ההרשעה הופכת לחרیגה ביותר ואף נדירה. כלשונה של ב"כ המאשימה:

"המאשימה סבורה כי סיום הליך פלילי ללא הרשעה אינו יכול להוות חלופה לאלו שלא פעלו להסיר את המחדלים ובמקרים אלו יש למצות את ההליך הפלילי בדרך של הרשעת הנאשם".

רביעית, הפגיעה והנזק הקונקרטי שאליו מפנה הנאשם, מתייחסים לחשש שהיוודעות גוף רגולטורי ממשלתי (כגון רשם הקבלנים) להרשעתו של הנאשם תסכל את האפשרות שיינתן לו רישיון כקבלן רשום או אישור הרגולטור לעבודה "כעובד אחראי". קשה להלום טענה זו. מדובר בשיקול דעת מנהלי שעל הגוף השלטוני להפעיל, וטוב אם כלל הנתונים יעמדו לפניו בטרם יחליט. האין זה לגיטימי ואולי אף חיוני שרשם הקבלנים ידע שהנאשם הורשע בעבירות מס במסגרת פעילותו העסקית?

מקובל עליי שאין הכרח שנתון זה יביא לשלילת האפשרות למתן רישיון, ואולם, לדעתי נכון שנתון ההרשעה בעבירות המס יעמוד לפני הרגולטור, בין יתר שיקוליו. מכל מקום, אין לפעול באופן אקטיבי, בדרך של ביטול ההרשעה ולסמא, אגב-כך, את עיניו של הרגולטור. כאן המקום לציין כי עצם העובדה שהנאשם המשיך בפעילותו העסקית על אף שהורשע בעבירה לפי חוק התכנון והבניה, מלמדת שהרגולטור נוהג להפעיל שיקול דעת מהותי וכי אין מדובר בפסילה אוטומטית מעצם רישום ההרשעה.

חמישית, בניגוד לנטען על ידי הנאשם, אין לראות בעבירות בהן הורשע "עבירות מיסים טכניות, שנעברו על רקע הסתבכות כלכלית, פשיטת רגל וכינוס נכסים".

ברע"פ 9/09 **מזרחי נגד מדינת ישראל** (2009), נפסק:

"כפי שציין בצדק בית-המשפט המחוזי (כבוד השופטים צבן, בן-עמי וכרמל), הדו"חות השנתיים שעל נישומים להגיש לרשות המסים משיתים את הבסיס לקיומה של מערכת המס ולפעולתה התקינה. **הגשתו של דו"ח מס אינה עניין טכני פעוט ערך**. הדו"חות המוגשים משמשים כלי ראשון במעלה בדידה של רשות המסים במילוי חובתה לקיים הליך גבייה סדור והוגן. **בדרישת ההגשה אין להקל ראש, והדבר מתבטא גם בסנקציה הנלווית להפרתה**".

כאמור, מדובר בריבוי עבירות שפגעו בקופת המדינה, ואשר בוצעו ביוזעין, ואין בכך שניתן בעבירות מסוג זה להמיר את האישום בכופר או בקנס מנהלי כדי לבטל את החומרה היחסית של העבירות. ברע"פ 2478/21 **קאיד זיאדנה נגד מדינת ישראל** (2021), ציין כבוד השופט א' אלרון ביחס לעבירות דומות לעבירות כאן:

"כפי שהודגש לא אחת, עבירות המס מחייבות מדיניות ענישה מחמירה, הכוללת עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, שיהא בה כדי לסייע בהרתעת עבריינים פוטנציאליים המבקשים לשים ידם על כספי הקופה הציבורית. זאת, הן לאור הפגיעה הקשה בקופה הציבורית הנלווית לעבירות אלו; הן לאור הקושי הרב שבחשיפתן".

אכן, גם בעבירות מיסים, הכלל לפי יש להרשיע את הנאשם בדינו, איננו כלל בל יעבור, ואולם נסיבות התיק שלפניי רחוקות מהאפשרות לסטייה מהכלל. הנתונים שהוצגו על ידי הנאשם אינם כה חריגים שבכוחם לגבור על כל השיקולים כבדי המשקל מנגד.

בע"פ 624/80 חב' וייס ארנסט בע"מ נגד מדינת ישראל (1981), ציין הנשיא א' ברק:

"בהטלת עונשי מאסר אלה מביעה החברה המאורגנת את סלידתה מהתנהגותם העבריינית של מעלימי המס, ומטביעה עליהם אות של קלון. ידעו נא עברייני הצווארון הלבן, כי "צווארוננו של עושה העבירה הזו אינו "לבן", והריהו כצווארוננו של כל פורץ ושודד, שהאחד שודד את קופתה של המדינה, והאחד שודד את קופתו של הפרט" (ע"פ 344/80 [2] הנזכר). ידעו נא חבריו וידידיו של וייס, וידעו נא אנשי המסחר, המלאכה והתעשייה, אנשי מקצועות חופשיים וכיוצא בהם, כי אנו מתייחסים בחומרה יתרה למעלימי המס, ועם כל הצורך להתחשב בנסיבות אישיות, מי שעובר עבירות מס בנסיבות כה חמורות צפוי לא רק לעונשי קנס אלא אף לעונשי מאסר, שאינם קלים כלל ועיקר. מודע אני לכך, כי בהטילנו עונשי מאסר אלה אין בכוחנו לעקור את הרע מקרבנו, אך מקווה אני, כי בכך אנו מצמצמים במידה מסוימת את היקפו".

סופו של דבר שלא מצאתי שהמקרה לפניי מצדיק חריגה מהכלל של הרשעה. זאת בהינתן חומרת העבירות, חשיבות האינטרס הציבורי בהרשעה, ריבוי העבירות, העבר הקודם, הרלוונטיות של ההרשעה לשיקול דעתו של הרגולטור מפניו נשקף החשש לפגיעה קונקרטית, לקיחת אחריות לא מלאה כמשתקף באי הסרת המחדלים באופן מלא, טענה לנזק עתידי פוטנציאלי, ועוד.

העונש ההולם את המעשים

בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, יש לקבוע, בטרם קביעת העונש המתאים, (בגין כל אחד מהאירועים), מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעקרון ההלימה ותוך התחשבות במידת הפגיעה בערך החברתי, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

התייחסתי לעיל לנסיבות ביצוע העבירות ולא אחזור על דבריי.

הערכים המוגנים

עסקינן בעבירת מס שונות. ככלל, מדובר בעבירות כלכליות, המבוצעות מתוך רדיפת בצע, בניסיון להשיג רווחים קלים

על חשבון הציבור ולכן יש לשאוף לביטול אלמנט הכדאיות הכלכלית בביצוע. כתוצאה מביצוע העבירה נגרעו מקופת הציבור סכומי כסף משמעותיים. הנאשם הפר את חובתו להגשת דוחות מע"מ ומס הכנסה, ואף הפר את חובתו לשלם את סכום המס בו היה מחויב. מעבר לפגיעה בקופה הציבורית, עבירות מסוג זה פוגעות גם בעיקרון השוויון הנשיאה בנטל המס ובחשיבות שימור מנגנון הדיווחים לרשויות המס.

מדיניות הענישה הנוהגת

אעיר תחילה שהפערים בין הצדדים בכל הנוגע למתחמי העונש, להבדיל ממיקום העונש בתוך המתחם, אינם כה משמעותיים.

אשר לענישה הנהוגה, עיון בגזרי דין שניתנו במקרים דומים מלמד שהענישה בעבירות כגון דא מושפעת בדרך כלל מהשיטתיות שבמעשים והיקפם, מהנזק שנגרם לקופת המדינה (גם בקשר להסרת המחדל). הגישה הכללית היא מחמירה שמצדדת בהטלת עונשים ממשיים, לרבות עונשי מאסר בפועל ולו לריצוי בעבודות שירות, לצד מאסרים מותנים וקנסות משמעותיים.

ביתר מיקוד ודיוק, ניתן לראות כי הענישה במקרים אלה, קרי אי הגשת דוחות מס הכנסה ואי הגשת דוחות מע"מ, סבה סביב ציר מרכזי של מספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות. זאת, לגבי כל סוג עבירה בנפרד (מע"מ ומס הכנסה).

ראו רע"פ 3857/13 **יצחקיאן נ' מדינת ישראל** (30.07.2013), רע"פ 4323/14 **מולדובן נ' מדינת ישראל** (26.06.2014), רע"פ 288/13 **אלחלאוה נ' מדינת ישראל** (14.01.2013), רע"פ 3120/14 **נעים נ' מדינת ישראל** (08.05.2014). ע"פ (מחוזי י-ם) 2038/10 **לוק נ' מדינת ישראל** (15.3.2010), עפ"ג (מחוזי מרכז) 42790-01-14 **פרקליטות מחוז תל אביב מיסוי וכלכלה נ' דהן** (25.2.2014), ת"פ (שלום רח') 17048-12-10 **מדינת ישראל נ' א.מ. מדיקס ואח'** (23.12.2013), ר' ת"פ 17376-11-14 **מע"מ ת"א 1,2 נ' אניל נס** (4.12.2017) (והפסיקה המוזכרת שם), ת"פ 42740-03-16 **מע"מ גוש דן נ' א.ב. תבשילים של פעם** (25.9.2017) (והפסיקה המוזכרת שם), ת"פ 32646-03-16 **מע"מ ת"א 1,2 נ' מסעדת סלעים בע"מ** (30.4.2018), ת"פ 36736-10-13 **מע"מ פתח תקווה נ' אברהם אבי פלח** (22.10.2014), ת"פ 22589-03-12 **מדינת ישראל נ' חברת פשוט יבוא ושיווק בע"מ** (17.9.2013), ת"פ 32531-03-13 **מדינת ישראל נ' בית האוכל ארגוב בע"מ ואח'** (27.1.2014).

עם זאת, וביחס לרף התחתון בעבירות, הרי שגם לפי הפסיקה שהוגשה על ידי התביעה (וודאי גם זו שההגנה הפנתה אליה), יש לקבוע שהרף התחתון מתחיל מענישה שאיננה כוללת בהכרח מאסר בפועל (ת"פ (של' נתניה) 22589-03-12 **מדינת ישראל נגד חברת פשוט יבוא ואח'** (2013), ועפ"ג (מח' מרכז) 50035-02-21 **עמוס גלאי נגד מדינת ישראל** (2021), ות"פ (שלום פ"ת) 4453-01-17 **מדינת ישראל נגד ע.ג.מ. עילאי ועמוס גלאי** (2021)).

באשר לשאלה האם לקבוע מתחם אחד לפי אירוע אחד או ריבוי מתחמים לפי אירועים שונים, אפנה לע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014) שם נדונה השאלה העקרונית מתי ייחשבו עובדות המקרה כמקימות אירועים

שונים. בדעת הרוב, בחוות דעתו של כבוד השופט ע' פוגלמן נפסק:

"להשקפתי התיבה "אירוע אחד" רחבה דיה כדי לכלול גם פעולות עברייניות שבוצעו על פני רצף זמן; כללו מעשים שונים; ביחס לקורבנות שונים; ובמקומות שונים. הכול - כל עוד הם מהווים מסכת עבריינית אחת. נמצאנו למדים כי הבחינה אם העבירות השונות שביצע הנאשם מהוות "אירוע אחד" היא תכליתית-פונקציונאלית".

המסקנה היא שהסיווג לאירועים הוא פונקציונלי ומטרתו לשמש ככלי עזר לבית המשפט הגוזר את הדין, וממילא במסגרת המתחם שנקבע נודעת משמעות למספר המעשים גם אם סווגו כאירוע עברייני אחד. ואף על פי כן, אני מוצא לנכון לייחד **שני מתחמים** עבור כתבי האישום השונים, קרי מתחם לעבירות לפי חוק מע"מ, ומתחם שונה לפי פקודת מס הכנסה. מדובר בעבירות לפי חוקים שונים, נסיבותיהן שונות, והענישה לגביהן מושפעת מפרמטרים נבדלים. עם זאת, נכון יהיה לחפוף במידת מה בין המתחמים על רקע הדומה והתקופה הקרובה.

אני קובע כי מתחם העונש ההולם ביחס לאירוע הראשון הכולל את עבירות המע"מ בין מאסר על תנאי ורכיבי ענישה נלווים לבין מאסר בפועל למשל 12 חודשים. באשר לעבירות מס הכנסה, יעמוד המתחם בין מאסר על תנאי לבין 8 חודשי מאסר בפועל.

לעניין מתחם הקנס, הענישה הכספית מתחייבת מסוג העבירות כדי לבטל את הכדאיות הכלכלית בביצוע. גובה הקנס מושפע גם מסכומי ההשתמטות, מהשיטתיות שבביצוע העבירות ומשך אי הדיווח. בעת קביעת המתחם יש להידרש גם לשאלת יכולתו הכלכלית של הנאשם. במקרה דנן מדובר בנזק ממשי בסך של 367,182 ₪ הנובע מביצוע עבירות המע"מ, באשר לעבירות על פי הפקודה - לא ידוע מה הנזק הכספי אשר נגרם (אם בכלל) משלא הוגשו הדוחות. לצד זאת, המדובר בנאשם אשר בעניינו ניתן צו כינוס, מטופל ב- 3 ילדים והוא עובד ומשתכר בשכר נמוך. בנסיבות אלה, מתחם הקנס ינוע בין 7,000 ל- 18,000 ₪.

חריגה מהמתחם משקולי שיקום

בעניינו של הנאשם לא מצאתי עילה לחריגה ממתחם העונש ההולם לחומרה, או לקולא משיקולי שיקום. נסיבותיו של הנאשם יילקחו בחשבון בעת מיקומו בגדרי המתחם. אף הסנגור מסכים שעניינו של הנאשם אינו נמנה עם "המקרים הקלאסיים" בהם בתי המשפט שוקלים שיקולי שיקום (ראו "הטיעונים לעונש מטעם הנאשם" שהוגשו בכתב, עמ' 9). עם זאת הוא חוזר וטוען, בדומה לטענותיו בעניין ביטול ההרשעה, כי הנאשם מעד מעידה חד פעמית והוא נעדר עבר פלילי. טענותיו נדחו כמפורט לעיל. הנאשם ממשיך וטוען לשיקום כלכלי, אך גם בעניין זה לא מצאתי שמדובר במקרה מיוחד וחריג במינו, ואף לא מצאתי שמאמצי השיקום בהם השקיע חורגים מגדר הרגיל. מדובר בנאשם שנקלע לדבריו לסחרור כלכלי, הוא מצוי תחת צו כינוס והליכי פש"ר. אכן, הנאשם חזר לשוק העבודה כשכיר, אך גם בכך אין משום נתון מרעיש. לסיכום, אין במקרה לפניי ייחוד שמצדיק סטייה מהמתחם משיקולי שיקום. כאן המקום להעיר, כי לאור מתחמי העונש שקבעתי, שהרף התחתון בהן מתחיל בענישה צופה פני עתיד, הרי שהדין בשאלת השיקום הופך לרלוונטי פחות בנסיבות.

נסיבות אישיות

הנאשם, בן 50, גרוש ואב לשלושה ילדים. הסנגור הרחיב לגבי מצבו האישי- כלכלי-משפחתי. לאחר הגירושין, הנאשם נדרש לשלם לילדיו מזונות בסך גבוה יותר, אך בית המשפט התחשב בהתרסקותו הכלכלית, והפחית את הסכום כמחצית. לאור מצבו הכלכלי, הנאשם מתגורר אצל הוריו הקשישים אשר סובלים ממחלות רבות והוא מטפל בהם. מפגשיו עם ילדיו מתבצעים לשעות ספורות בהעדר יכולת לשכור דירה למוגרים בנפרד מההורים. לטענת ההגנה, עונש של מאסר בפועל ולו בעבודות שירות עלול לפגוע בנאשם פגיעה חסרת תקנה. כמו כן, מצבו הבריאותי של הנאשם איננו מן המשופרים (הוצגו מסמכים). עוד הוגשו לעיוני מכתבי המלצה מהם מצטיירת תמונה של איש עבודה, אדם צנוע, שעוזר לזולת ואשר נקלע סחרחורת כלכלית.

כאמור לעיל, לחובת הנאשם הרשעה קודמת שהתיישנה. הנאשם הודה וחסך זמן שיפוטי יקר ואלה יזקפו לזכותו אף שלא ניתן להתעלם מהדחיות הרבות שגרמו להתארכות ההליך המשפטי למשך מספר שנים. עיון בפרוטוקולי הדיון מלמד שחלוף הזמן נזקף ברובו לחובת הנאשם שכן רוב הדחיות היו לבקשתו, כדי לאפשר לו להסיר את המחדל, וכן מסיבות רפואיות.

קבילות המידע ביחס להליך משפטי קודם

לעניין ההליך השיפוטי הקודם בו כתב האישום בוטל עקב המרתו בקנס מנהלי, טען הסנגור שהתביעה מנועה להגיש מידע על סיום ההליך משפטי קודם בו בוטל כתב האישום בהסכמה. התביעה טענה כי מדובר במידע קביל בשלב העונש. במחלוקת בין הצדדים, דעתי כדעת התביעה.

לפי סעיף 187 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], השם"ב- 1982, שכותרתו: "ראיות לקביעת העונש" נקבע:

187. (א) הרשיע בית המשפט את הנאשם, יביא התובע לעניין העונש ראיות בדבר הרשעותיו הקודמות של הנאשם, ובדבר החלטות בית המשפט ובית דין לעניין ביצוע עבירה על ידו, אף בלא הרשעה, **ורשאי הוא גם להביא ראיות אחרות לעניין זה.**

כמו כן, נקבע בסעיף 188 לחוק, שכותרתו: "דרכי הוכחה":

188. (א) מותר לקבל כראיה לעניין סעיף 187, **בנוסף לכל דרך אחרת של הוכחה כדין**, העתק מהמרשם הפלילי המתנהל בידי המשטרה על **החלטות של בית משפט או בית דין הדן בפלילים הנוגעות לנאשם, למעט זיכוי...**

לשיטתי, הגשת החלטת בית המשפט שעניינה מתן תוקף להסכמת הצדדים לביטול כתב האישום "וזאת עקב תשלום קנס מנהלי" אפשרית לאור האמור בסעיף 188 ("החלטות של בית משפט או בית דין הדן בפלילים הנוגעות לנאשם, למעט זיכוי") וכן לאור האמור בסעיף 187 לחוק ("ורשאי הוא גם להביא ראיות אחרות לעניין זה"), אך זאת כאשר מדובר **במידע רלוונטי** לצורך הטיעון לעונש. כידוע, העבירות בהן הורשע הנאשם הן עבירות מנהליות שניתן להמירן בקנס מנהלי. כאשר הנאשם טוען כי מדובר בעבירה ראשונה ויחידה בעניינו, מותר לתביעה להציג את החלטת הבית

המשפט לפיה כתב אישום בעבירות דומות וישנות יותר בוטל בעבר לאחר שהנאשם המיר את האישום בתשלום קנס מנהלי. מטרת ההגשה של החומר איננה הוכחה לביצוע עבירות קודמות על ידי הנאשם, אם כי התמודדות עם טענותיו של הנאשם בשלב העונש, לאחר שהנאשם טען טענות שונות נגד התנהלות התביעה בעניינו. משעלה הנאשם טענה לאכיפה בררנית (פס' 5, עמ' 2 לטיעונים לעונש בכתב) על רקע בחירת התביעה בתיק זה שלא לאפשר המרת האישום בקנס מנהלי (פעם נוספת), ניתן ואף ראוי שהתביעה תוכיח שבעבר התאפשרה לנאשם המרת האישום בקנס מנהלי. משהעלה הנאשם טענה כי מדובר עבירת מס ראשונה בחייו (פס' 29, עמ' 7 לבקשה לביטול הרשעה), מותר לתביעה, בשלב העונש, להציג תוצאתו של הליך משפטי שהסתיים בקנס מנהלי מחוץ לכותלי בית המשפט, ועוד בגדרו של הליך משפטי. יש לבחון את שאלת הקבילות לפי נסיבות המקרה, כל מקרה ומקרה בפני עצמו. לעניינו, טענותיו של הנאשם נגד בחירת התביעה להגיש כתב אישום נגדו, הצדיקו הגשת המידע המפריך לבית המשפט. מדובר במידע שהפך רלוונטי לצורך הדיון בשאלה העונש או בשאלת ביטול ההרשעה.

אי הסרת המחדל

הנאשם לא הסיר את מחדלי כתב האישום ואין המדובר במחדלים זניחים. סכום הנזק אשר נגרם כתוצאה מביצוע עבירות המע"מ עומד על מאות אלפי שקלים, ובשנות המס בגין לא הוגשו דוחות, מדובר במחזורים עסקיים משמעותיים מאוד. כידוע, להסרת מחדלים בסוג זה של עבירות משמעות רבה וזו מביאה להקלה ניכרת בענישה. ברע"פ 7851/13 **עודה נ' מדינת ישראל** (3.9.2015) צוין כי להתחשבות בהסרת המחדל שתי תכליות, האחת "סילוקו של המחדל כרוך בהשלמת החסר מקופת המדינה והטבת הנזק שנגרם כתוצאה מהעבירה" והשנייה "עידוד הבעת חרטה וקבלת אחריות לביצוע העבירה בידי הנאשם". הנאשם הסיר אך חלק מסכום ההשתמטות לפי חוק מע"מ (כ- 140,000 ₪ מתוך 367,182 ש"ח). באשר לדוחות השנתיים (מס הכנסה), בשל אי הסרת המחדל לא ניתן לדעת מה הנזק שיכול היה להיגרם לקופת המדינה.

למרות האמור, מצאתי ליתן משקל ממשי לנסיבות האישיות הקשות ולכן, סברתי שנכון למקם את העונש קרוב יותר לשליש התחתון בשני המתחים. הצטברות העונש, בחפיפה מסוימת, מובילה למסקנה שנכון להטיל על הנאשם עונש ממשי של **מספר חודשי מאסר ספורים בעבודות שירות**, לצד קנס, מאסר על תנאי מרתיע והתחייבות.

אשר על אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 4.5 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות על פי חוות דעת הממונה על עבודות השירות. הממונה על עבודות שירות מתבקש להתאים מועד עדכני לתחילת ריצוי העונש (במסגרת הודעה מעדכנת). הנאשם מזהר בדבר חובתו לקיים את תנאי העבודה, והוסברה לו משמעות הפרת הכללים. לאור הודעת הנאשם ששוקל להגיש ערעור, הממונה על עבודות השירות מתבקש לתאם מועד לתחילת ריצוי העונש לאחר 1.9.22.

ב. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים, לתקופה של שנתיים והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירת מס עפ"י חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה מסוג עוון.

ג. קנס בסך 8,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-20 תשלומים החל מיום 1.9.22.

ד. התחייבות בסך 10,000 ₪, להימנע במשך שנתיים מהיום מביצוע העבירות בהן הורשע. ההתחייבות ניתנה בעל פה, חלף חתימה, לפי התיקון.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור תוך 45 יום כחוק.

ניתן היום, ז' סיוון תשפ"ב, 06 יוני 2022, בהעדר הצדדים.